

Inhoud trainingsnummer 13

Enkele kleine tactiekjes => pagina 2

Een aanvalspartij => pagina 3

Positionele stellingen => pagina 5

Eindspel torens en vrijpionnen => pagina 7

Welk plan ? => pagina 9

Waarom niet ? => pagina 11

Schaakolympiade 2014 : Goud voor China en Rusland

De 2-jaarlijkse schaakolympiade was dit jaar te gast in Noorwegen (Tromsø) van 1 tot 14 augustus. Aan deze Landencompetitie met 4 spelers namen dit jaar 2200 schakers deel.

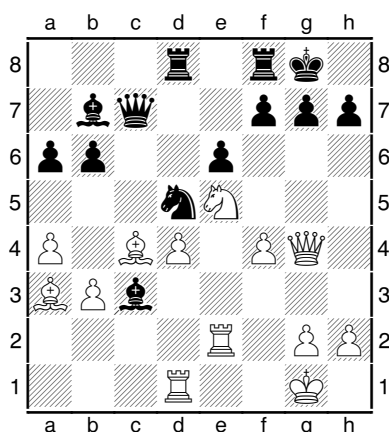
In de marge van de Olympiade werd er ook gestemd voor een nieuwe FIDE-voorzitter, en Kasparov verloor het van Ilymzhinov die reeds Voorzitter is sinds 1995 ... a life-time job ?

In het "Open" toernooi werd Nederland mooi 12e en België 67e.

De podiumplaatsen waren er voor **China - Hongarije en Indië**.

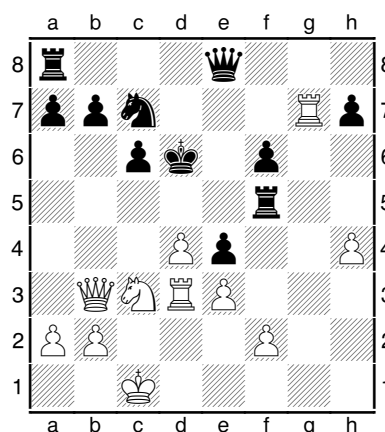
Bij de Dames won **Rusland** voor China en Oekraïne. Nederland werd 15e en België 42e.

Nederland aan zet

Zwart (Bianca Muhren van het Nederlandse damesteam) aan zet

België aan zet

Wit (Bart Michiels van het Belgische team) aan zet forceert mat.

Wint een belangrijke pion met **21...Pf6!**

21.Dg3 Lxd4+ en zwart won de partij makkelijk in het eindspel.

Maakt het mooi uit met **27.Pxe4+ Dxe4**

28.Db4+ c5 29.dxc5+ Ke5 30. Te7+ en zwart gaf op (30...Pe6 31.Dc3+ Dd4 32.DxDd4#)

Er verschijnen 20 trainingsnummers in 2014 op:

Jan Gooris

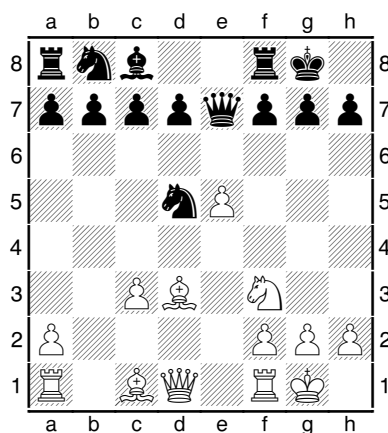
De 1e en 15e van de maand , behalve 15 juli en 15 augustus

Individueel abonnement 20 Euro - Clubabonnement 80 of 120 Euro

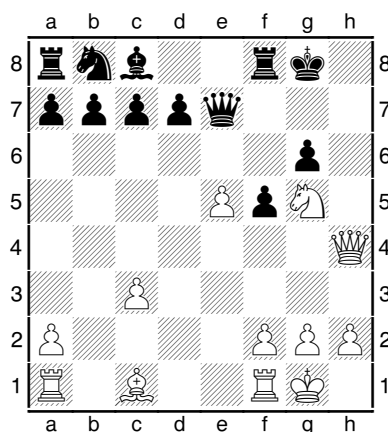

Enkele kleine tactiekjes

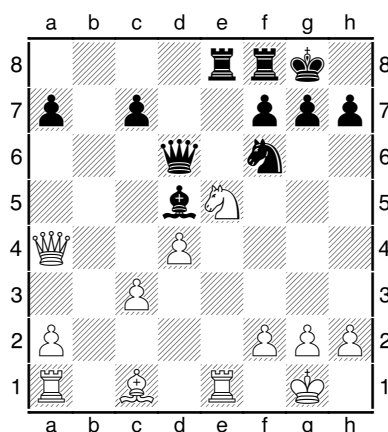
Het is belangrijk kleine tactiekjes goed in de vingers te hebben omdat ze veel voorkomen.

Wit aan zet ...¹

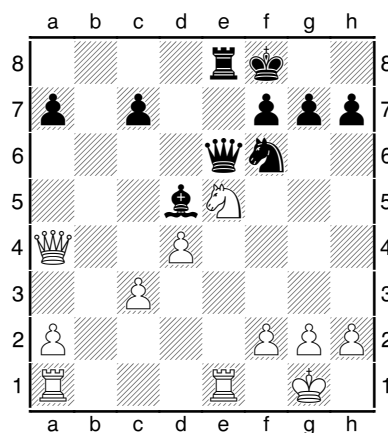

Wit aan zet...²

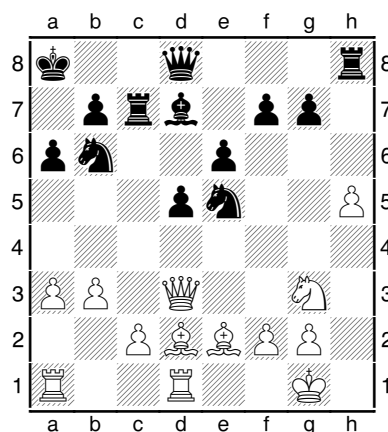

Wit aan zet ...³

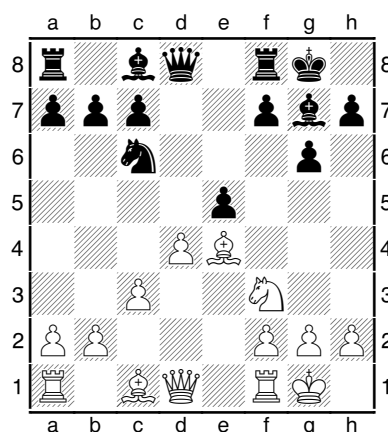
- 1 Wit ziet Pd5 op NV staan ... Met **1.Lxh7+!** **KxLh7** **2.DxPd5** wint hij een pion (terug).
- 2 De zwarte dame moet een mat op h7 verhinderen en dus is ze weinig mobiel. Wit wint materiaal met **1.La3!!** (c5 2.Lxc5!)
- 3 Makkelijk, maar je moet het gewoon zien. Met **1.La3!** wint wit materiaal.

Wit aan zet...⁴

Wit aan zet...⁵

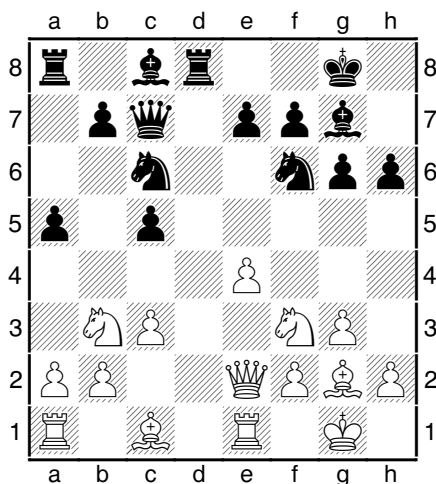
Wit aan zet...⁶

- 4 Het motief is De6 die in het vizier staat van Te1. Na **1.Pg6+!** kon zwart opgeven.
- 5 Zowel Pb6 als Pe5 zijn niet verdedigd (NV) Dus **1.De3!** (of 1.Dd4) met dubbelaanval.
- 6 Wit ziet pion e5 op NV staan en schakelt een verdediger uit met **1.LxPc6!?** **bxLc6** **2.Pxe5** en pionwinst

Een aanvalspartij

Hierbij een aanvalspartij uit de laatste ronde Open BK 2014. Ik bespreek de tactische fragmenten.

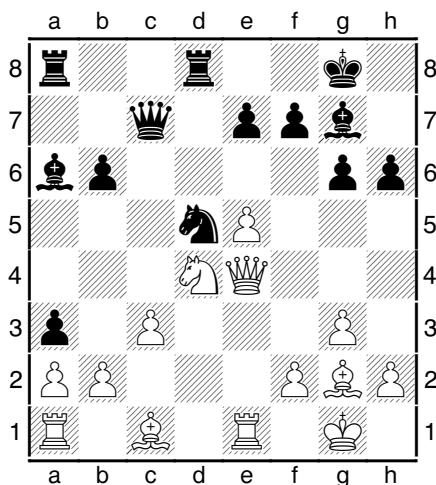
**1.Pf3 d5 2.g3 c5 3.Lg2 Pc6 4.0-0 Pf6 5.d3 g6
6.Pbd2 Lg7 7.e4 0-0 8.Te1 dxe4 9.dxe4 Dc7
10.c3 Td8 11.De2 h6 12.Pb3 a5** Diagram

Wit aan zet.

Kan wit pion c5 zonder moeilijkheden slaan of is dit een valletje ?

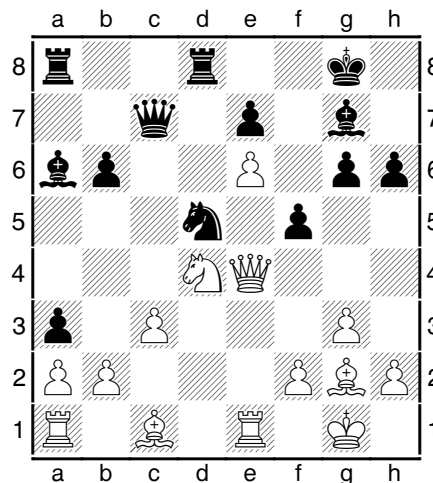
Indien mijn tegenstander me gratis een pion laat slaan ben ik op mijn hoede. Ik stel me dan de vraag waar mijn zwakke punten zijn, en hoe hij daarvan zou kunnen gebruik maken. Na 13.Pxc5 staat Pc5 Niet-Verdedigd maar heeft wit geen verdere zwaktes. Wit kan dan ook met een zeker zelfvertrouwen de c5-pion slaan. **13.Pxc5 b6 14.e5 Pd5 15.Pb3 La6 16.De4 a4 17.Pbd4 Pxd4 18.Pxd4 a3**

Wit aan zet.

Opdracht 1 = Verzwak de zwarte K-stelling.

19.e6!? f5 het enige want zowel 19...fxe6 als 19...f6 verliezen materiaal Diagram

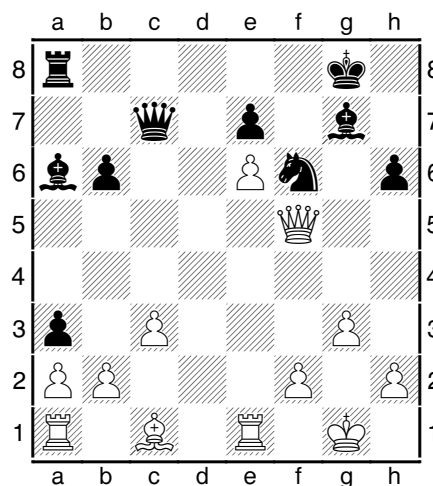

Wit aan zet.

Opdracht 2 = Vernietig de zwarte K-stelling

20.Pxf5!? moeilijk vooruit te berekenen, maar wit krijgt er 2 belangrijke pionnen voor en gevaarlijke aanvalsdruk.

20... gxf5 21.Dxf5 met aanval op Pd5 **21...Pf6 22.Lxa8 Txa8** Diagram

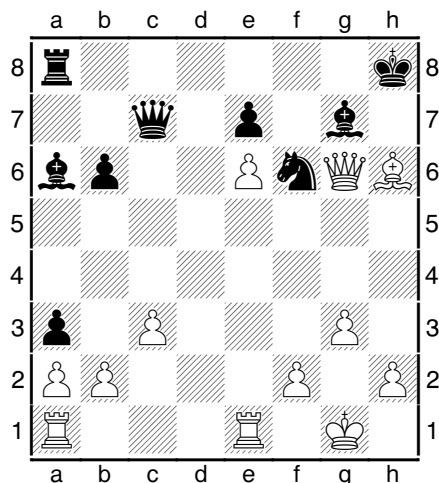

Wit aan zet.

Opdracht 3 = Verhoog de aanvalsdruk

23.Dg6 dreigt Lxh6

23...Kh8?! gaat uit de penning **24.Lxh6** Diagram

Zwart aan zet.

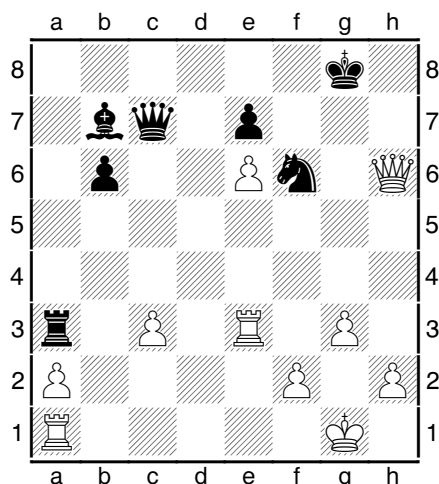
Hoe kan wit zijn aanval verder zetten na
24...Pe8 of 24...Tg8 ?

Na 24...Pe8? brengt wit bijkomende troepen naar de frontlinie met 25.Te4! en vernietigende aanval.

Na 24...Tg8 had wit het echter minder makkelijk gehad omdat zwart een bijkomend stuk in de verdediging had gebracht waardoor Kh8 minder snel in de problemen geraakt.

TE ONTHOUDEN: breng een bijkomend stuk in de verdediging

24...Lxh6 25.Dxh6+ Kg8 26.bxa3 Lb7 27.Te3 Txa3 Diagram

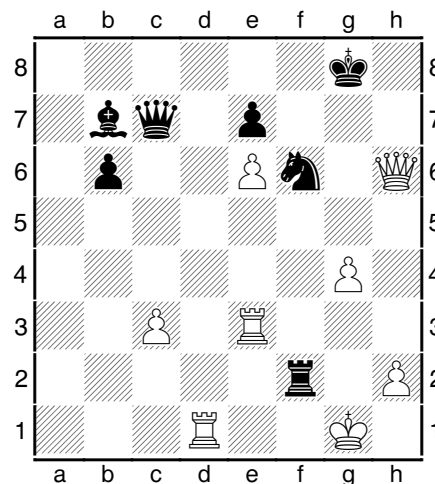

Wit aan zet.

Opdracht 4 = Versterk het aanvalspotentieel.

28.Td1! Brengt een bijkomend stuk in aanvalspositie. Bovendien wordt Dc7 nu gebonden aan de verdediging van veld d8,

waardoor wit ook 28...Txc3 of 28...Dc6 heeft verhinderd. **28...Txa2 29.g4 Txf2** Diagram

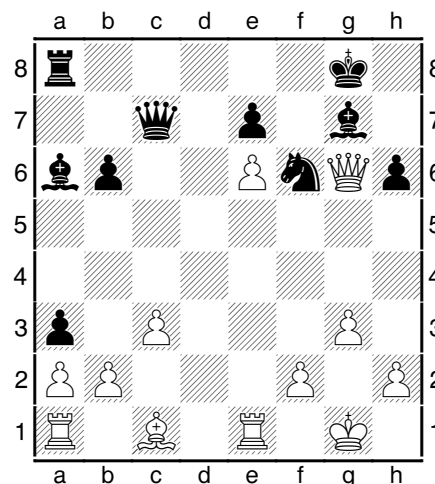

Wit aan zet.

Wat is slecht en wat is winnend ?

Slecht is natuurlijk 30.Kxf2?? want 30...Pxc4+ Winnend is **30.Dg6+** en opgave want na 30...Kh8 31.Th3+ Ph7 32.DxPh7 is het mat.

Nabeschouwing

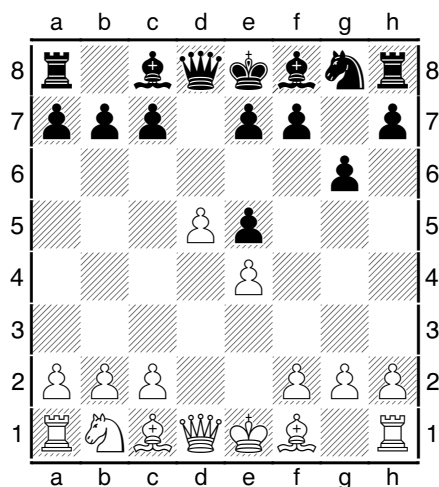
Zwart aan zet

In deze stelling speelde zwart dus 23...Kh8 en ging uiteindelijk ten onder aan de witte aanval.

Zie je een interessant alternatief voor zwarts 23e zet ?

Met **23...axb2!?** had zwart mogelijk kunnen stand houden omdat hij zo een belangrijk tempo en een gevaarlijke pion wint. Na 24.Lxh6 Pe8 moet wit dan nog goed werken om te winnen.

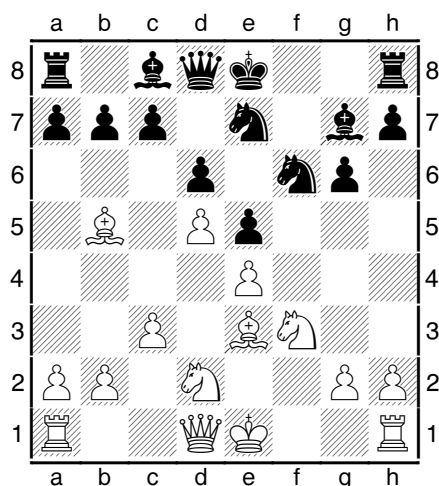
Positionele stellingen

Wit aan zet wil met c4 enz zijn pionmeerderheid op de D-vleugel gebruiken.
Na 1.c4 is Lf1 echter een "slechte" loper.

Omdat na een eventueel c4 de Lf1 slecht is, gaat wit hem eerst afruilen tegen de "goede" Lc8 met **1.Lb5!**

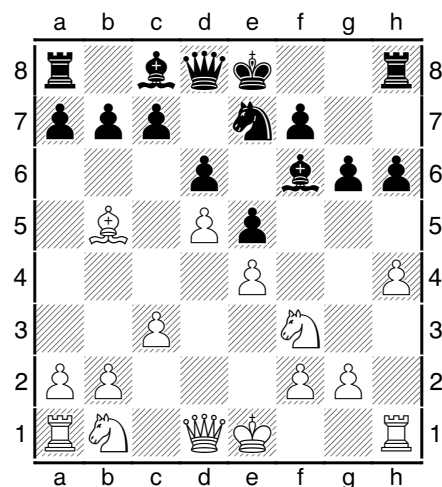
Zwart kan moeilijk anders dan 1...Ld7 spelen want 1...c6? 2.dxc6! verliest een pion.

Zwart aan zet. Speel je 1...c6 of 1...Ld7 ?

Op basis van de pionstructuur is Lb5 een beetje "slecht" en Lc8 "goed". Belangrijk is ook dat pion f7 verdwenen is, en het veld e6 erg zwak is (gevaar voor Pg5-Pe6). Beide observaties duiden er op dat zwart beter Lc8 op het bord kan houden als er geen tactische bezwaren zijn.

Vandaar dat 1...c6 de voorkeur krijgt op 1...Ld7?!

Kies uit 1...Ld7 of 1...c6 of 1...Kf8

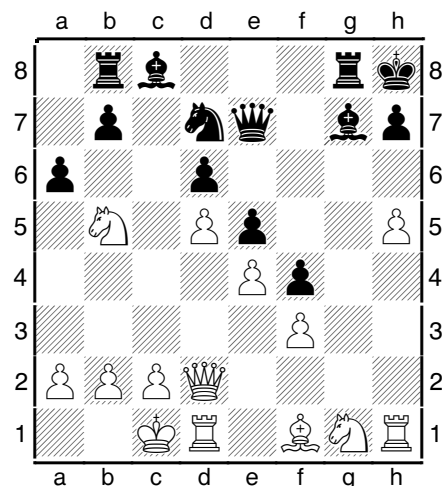
Op basis van de vastgelopen pionstructuur kunnen we de lopers indelen in "goede en slechte". "Slechte lopers" zijn Lf6 en Lb5, terwijl Lc8 een "goede" is.

Na 1...Ld7 2.LxLd7+! DxDLd7 heeft wit zijn slechte loper kunnen ruilen tegen de goede van zwart. Een positioneel voordelige ruil.

Na 1...c6 2.dxc6 bxc6 is Lb5 iets "beter" geworden want er staat nu nog slechts 1 witte centrumpion op wit. Anderzijds heeft zwart nog steeds zijn "goede" loper en een licht overwicht in het centrum.

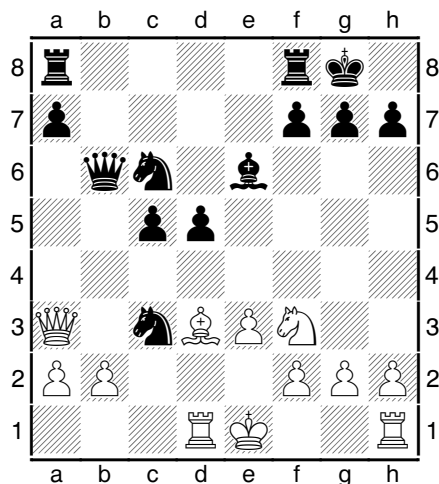
Na 1...Kf8 en 2...Kg7 kan zwart artificieel rokeren. Dit kost hem 2 zetten, maar aangezien het een gesloten stelling is, kan zwart zich een tempo-verlies permitteren.

Conclusie: de beste zet is 1...c6 en 1...Ld7 de slechtste. (FRITZ: Verschil van bijna 1 punt !)

Wit aan zet. Wat te doen met Pb5?

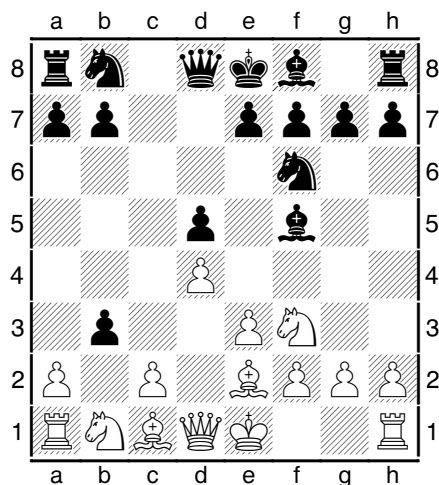
In de partij speelde ik inspiratieloos 1.Pc3 en kreeg het nog behoorlijk moeilijk omdat dit paard daar niets nuttig kan doen..
 Veel sterker is echter 1.Pa7! omdat wit nu Lc8 (goede looper) zal uitschakelen en zwart dan enorm zwak wordt op de centrale witte velden.
 Wit kan dan Lf1 via Lh3 naar f5 of e6 loodsen.

Wit wil graag rokeren maar moet eerst terugslaan op c3. Met 1.bxPc3 of DxPc3 ?

Na 1.bxPc3 heeft wit een slechtere pionstructuur maar omdat de c3-pion niet op een open-lijn staat, en zwart geen zwarte looper meer heeft, zal het zwart niet makkelijk vallen deze zwakke c3-pion aan te vallen. Een belangrijk voordeel van bxPc3 is dat wit meer grip krijgt op het (zwarte) centrum en alvast 1...d4 een stuk moeilijker maakt. Zwart wil immers dolgraag de stelling openen vooraleer Ke1 in veiligheid is gebracht.

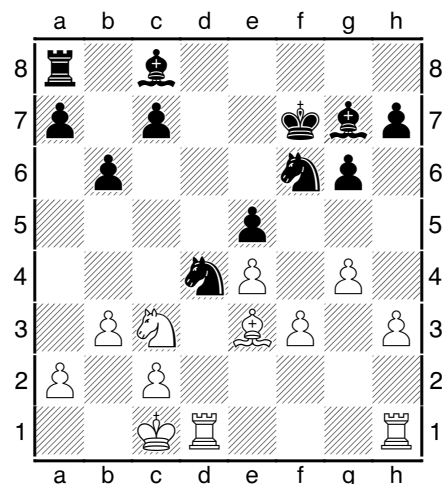
In de partij koos wit echter voor 1.DxPc3?! en kwam hij na 1...d4! (openen stelling) 2.exd4 cx d4 in grote moeilijkheden.

Wit aan zet. Hoe sla je pion b3?

De vuistregel is dat je naar het centrum toe slaat als er geen tactische bezwaren zijn. De hoofdreden van deze vuistregel is dat je zo een maximum aan belangrijke velden (lees centrumvelden) onder controle kan houden
Conclusie: de beste wijze is 1.axb3 wat tevens ook direct de Ta1 activeert (= bijkomend argument).

Overigens is het verschil tussen beide zetten (1.cxb3?! of 1.axb3!?) ongeveer 0,6 punten !!

Wit aan zet.

Zwart heeft een sterk paard op d4 dat pion f3 bedreigt en dat na het passieve Thf1 makkelijk met c5 verder kan verstevigd worden.

Vooreerst opmerken dat het eenvoudige 1.LxPd4 exLd4 2.Txd4 Pxe4 met een grote activiteit van Lg7 toch wel erg voordelig is voor zwart.

Na het "passieve" 1.Thf1 volgt dan weer 1...c5! en zwart heeft een stevige grip op het gebeuren.

Is er iets anders ?

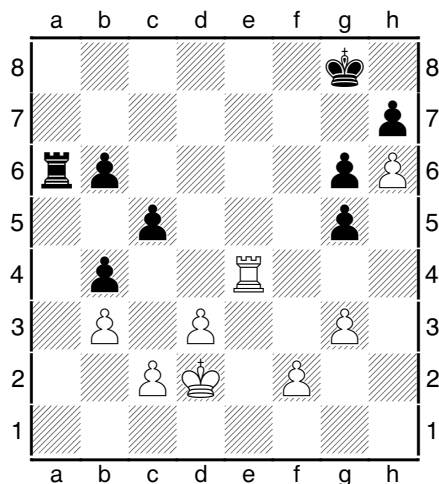
Een van de belangrijke (maar zwakke) schakels bij zwart is pion e5 die op NV staat en Pd4 ondersteunt.

Met 1.f4!? lost wit niet enkel het probleem op "verdedigen pion f3", maar tast hij ook de belangrijke centurmpion aan die Pd4 ondersteunt. Verder opent die pionzet perspectieven op een open f-lijn waarna de witte torens beter Kf7 kunnen belagen.
 TE ONTHOUDEN: Activiteit is meestal beter dan passiviteit.

Eindspel torens en vrijpionnen

Een ver opgespeelde vrijpion is een gevaarlijk wapen in het eindspel, en meerdere verbonden vrijpionnen zijn dubbel zo gevaarlijk. Enkele voorbeelden van elk type.

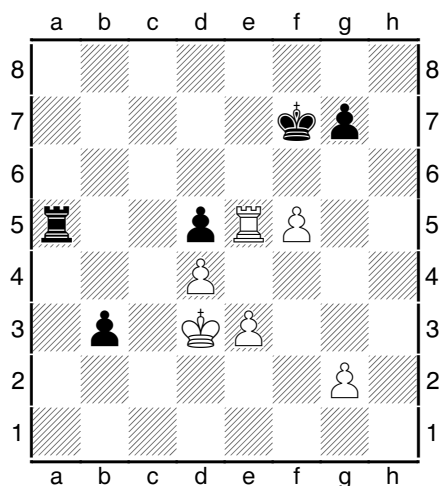
Eén -vrijpion

Wit aan zet

In deze stelling zijn er nog geen vrijpionnen, dus moet je ze maken.

Wit doet dit met 1.Te8+ Kf7 2.Th8! en 3.Txh7 en hij heeft de betere stelling

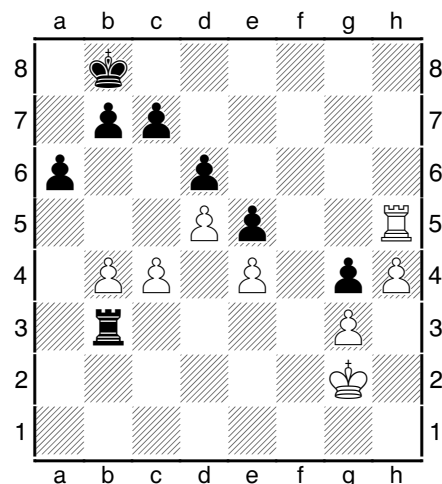
Zwart aan zet.

Zwart heeft een pion minder, maar wel een ver opgerukte vrijpion. "Spijtig" genoeg staat de witte monarch klaar om hem af te stoppen.

Welke zinvolle zetten heeft zwart ? en dewelke is de beste ?

Na 1...b2 2.Kc2 Tb5 3.Kb1 komt zwart niet verder en zit hij in een zeer moeilijk (verloren?) eindspel.

Hij heeft echter een veel betere optie als hij de zetten omdraait met 1...Tb5!! waarna wit de promotie van de b-pion op geen redelijke manier kan verhinderen (2.Kc3 b2 3.Kc2 b1D+ of 2.Txd4 TxTd4 3.Kc3 Kf6 en zwart wint makkelijk)

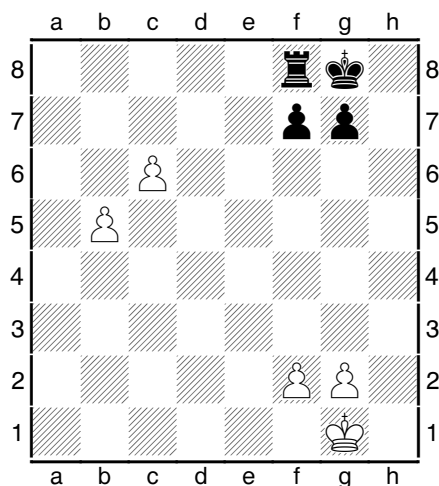

Wit aan zet.

Wit heeft een sterke vrijpion op h4, maar ook zwart dreigt met een vrijpion op de a-lijn. Het verschil is evenwel dat deze van wit reeds op de 4e rij staat en deze van zwart nog 2 zetten nodig heeft om op "zijn 4e rij" (veld a5) te geraken. Zwart moet immers eerst nog 1...Txb4 en 2...a5 spelen. Het mag dus duidelijk zijn dat de pionnenwedloop h4 tegen a6 in het voordeel van wit zal uit draaien. De enige troef die zwart nog heeft is dat Tb3 misschien eeuwig schaak kan afdwingen of mogelijk op de h-lijn kan geraken om de witte h-pion af te remmen.

Om de pionnenwedloop te starten moet wit Th5 weg spelen. Naar waar ?

Wit doet dit met 1.Tf5!! zodat hij na een eventueel 1...Tb2+ 2.Tf2!! kan spelen en de h4-pion promoveert onherroepelijk omdat Kb8 net buiten het "vierkant" blijft.

2 verbonden vrijpionnen

a. Wit aan zet b. Zwart aan zet

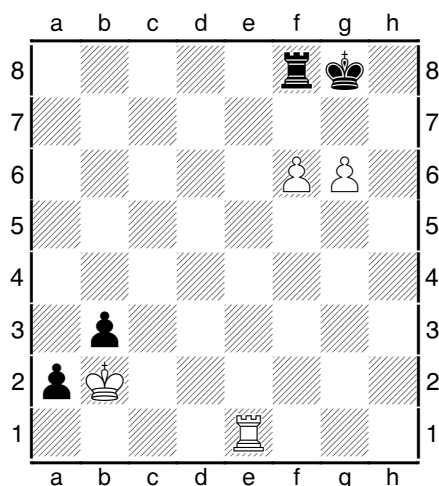
a. Wit aan zet

Wit wint (niet volledig onverwacht) met **1.b6** (of ook **1.c7**) - Tc8 2.c7 (of b6) en 3.b7 en er is een pion die zal promoveren.

De VUISTREGEL is dat 2 verbonden vrijpionnen op de 6e rij sterker zijn dan een toren.

b. Zwart aan zet

Zwart stopt beide pionnen net voor ze beiden op de 6e rij geraken met **1....Tc8!**. Dit stopt de witte pionwals door de verst opgerukte pion onder druk te zetten en zwart laat vervolgens Kg8 aanrukken om de witte pionnen te slaan.

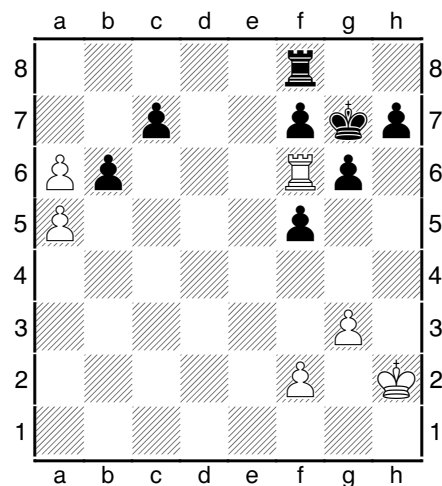
Dit is een moeilijke, maar wel een grappige.

Wit aan zet wint door zetdwang

Welke kandidaatzetten (KZ) zijn er ?

Aangezien **1.Kxb3?!** Txf6 remise is, probeer ik andere KZ te vinden. Ik zie: **1.Tf1** of **1.Te6** of **1.g7** of **1.f7**.

Na verder onderzoek blijkt dat **1.f7+ Kh8** (Kg7 2.Te8! en zwart verliest door zetdwang) **2.Te6!! Kg7 3.Te8!** wint door zetdwang.

Wit aan zet. Welke Kandidaatzetten (KZ) zijn er, en wat is je inschatting er van ?

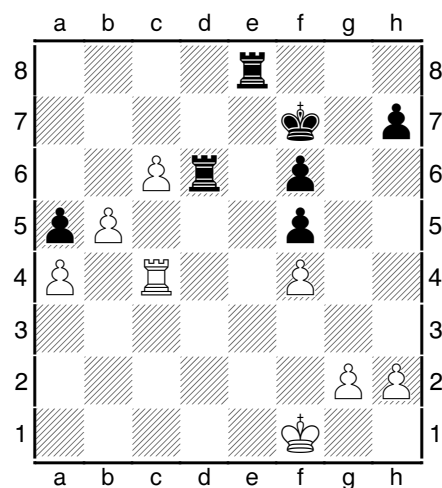
Wit heeft **1.Tc6** of **1.Txb6** of **1.axb6** als KZ.

Na **1.Tc6 bxa5** heeft wit het moeilijk.

Na **1.Txb6 cxb6??** (Ta8!) **2.axb6** wint wit !

Na **1.axb6! KxTf6??** (cxb6!) **2.b7!** wint wit !

Conclusie: ik zou **1.Txb6** of **1.axb6** spelen

Wit aan zet heeft een toren minder.

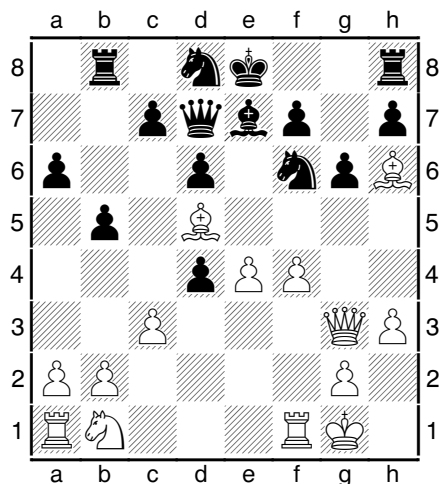
Tijd om op te geven of is er nog hoop ?

Met **1.b6!** laat wit zijn vrijpionnen aan het woord. Met een pion op c6 en b6 heeft wit nu 2 verbonden vrijpionnen op de 6e rij, en deze kunnen (afhankelijk van de stelling), sterker of gelijk zijn aan een volle toren. Hier is het dus geen kunst van diep rekenen, maar gewoon "weten" dat 2 verbonden vrijpionnen op de 6e rij erg sterk zijn.

Welk plan ?

In mijn ervaring is het niet altijd mogelijk om een groot plan te maken in een stelling omdat er soms andere prioriteiten zijn of omdat er gewoonweg te weinig aanknopingspunten zijn om iets zinvol te formuleren.

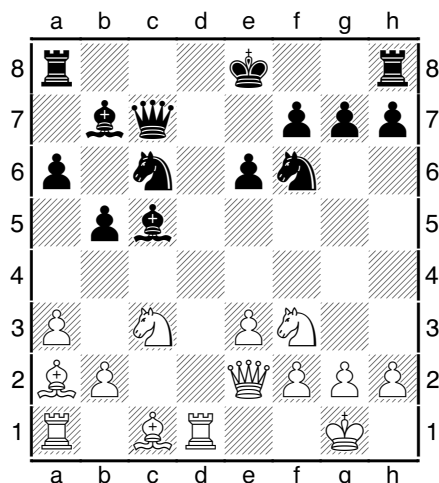
Hieronder echter enkele oefeningen waar ik denk dat je wel kan spreken van een (klein) plan

Zwart heeft net 1...Pc6-d8 gespeeld.
wat is zijn plan ?

Zijn plan is van 2...c6! 3.Lb3 Pxe4 te spelen, waarna hij een belangrijke centrumpion van wit heeft veroverd.

Vandaar dat wit nu 2.Pd2 speelde zodat pion e4 voldoende verdedigd blijft.

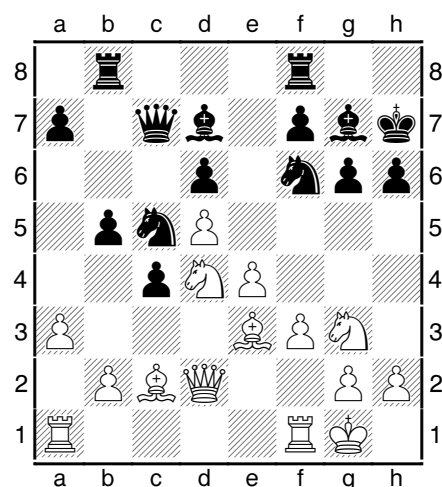

Wit aan zet. Welk plan ?

Wit heeft een ontwikkelingsprobleem met Lc1. De zet 1.Ld2 is zeer tam, hij verblindt Td1 en biedt verder weinig perspectieven. De zet 1.e4 om Lc1 elders te kunnen spelen geeft de controle op van veld d4 en vooral

stoot op 1...Pg4!

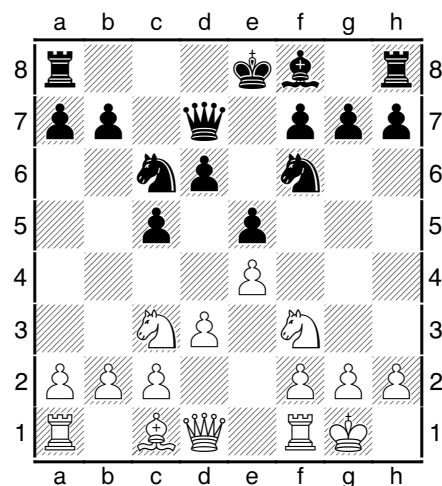
Vandaar dat de enige logische keuze hier 1.b4 is (tempo-zet) teneinde 2.Lb2 te spelen. Het enige gevaar aan deze zet is dat wit tijdelijk Pc3 op NV zet, maar na controle blijkt dat zwart daar geen voordeel kan uit halen.

Zwart aan zet. Welk plan stel je voor ?

Omdat de meeste zwarte stukken op de D-vleugel staan gericht lijkt het logisch daar activiteit te zoeken.

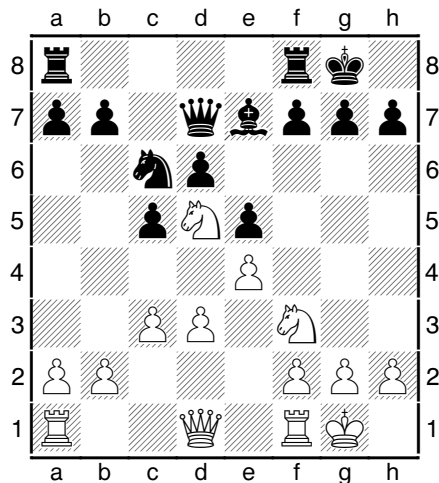
Zwart kan dit met hetzij 1...a5 of 1...Tfc8. in de partij koos ik voor 1...a5

Wit aan zet

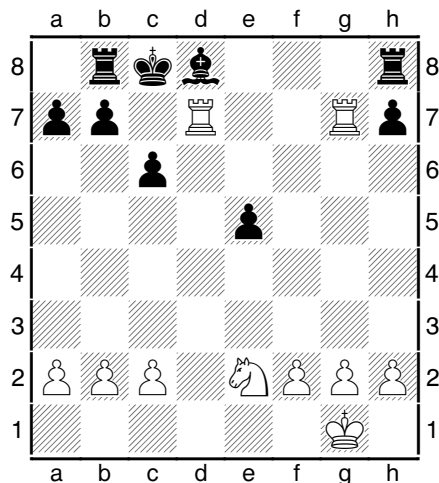
Wit wil graag een sterk paard op d5 maar moet daarom eerst Pf6 uitschakelen.

Vandaar **1.Lg5! Le7 2.LxPf6 LxLf6** (zwart heeft nu aan Lf6 een minderwaardig stuk (slechte loper) en na **3.Pd5** heeft wit een sterk paard. Wit staat dan ook positioneel beter. Na **3....0-0** bereiken we volgende stelling:

Wit aan zet.

Wit speelt nu **4.a4!?** met de bedoeling b5 te verhinderen en een sterk veld te reserveren voor het maneuver Pf3-d2-c4

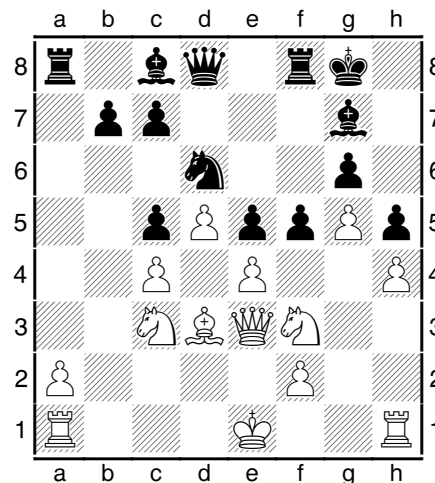
Wit aan zet.

Wit ziet dat :

- Kc8 een groot probleem van ruimte heeft.
- beide witte torens optimaal staan (7e rij)
- enkel Pe2 geen actieve rol vervult.

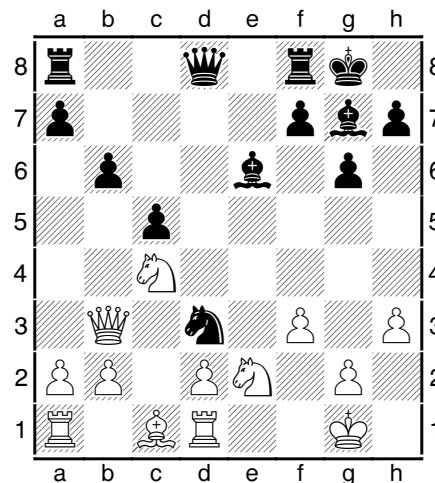
Wit moet dus vooral het minst actieve stuk verbeteren en dus moet er iets gebeuren met Pe2. Ideaal zou dit paard naar d6 moeten

(Pd6+ is immers mat). Vandaar dat wit hier Pc3 of Pg3 speelt. Ik koos hier bewust voor **1.Pg3** omdat er zo 2 trajecten zijn langs waar dit paard op d6 kan geraken (f5 en e4).

Zwart aan zet.

Met **1...Ta3!** activeert hij zijn stukken en verlamt hij die van wit op de 3e rij. Het plan is "activeren stukken".

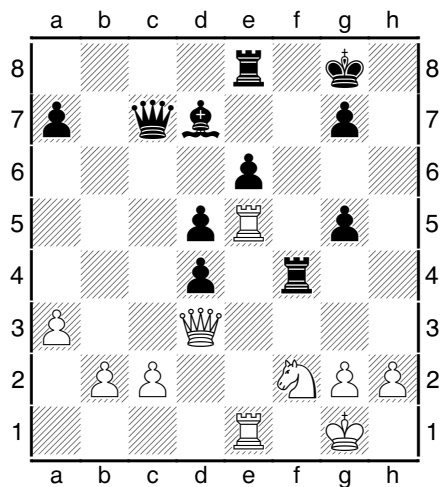

Zwart aan zet

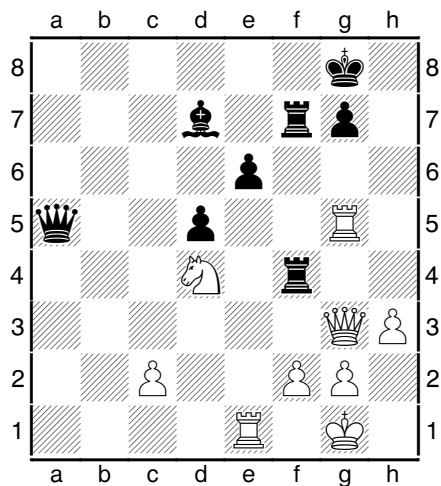
Zwart heeft een klein plan om 1...Dh4 en 2....Df2+ te spelen maar uiteraard wordt 1...Dh4? direct afgestraft met 2.DxPd3. Zie je een (voorbereidende) zet die zwart toelaat om dit plan toch te spelen ?

Na **1...b5!** kan wit enkel met **2.Dxb5** direct materiaalverlies vermijden. Daarna kan er echter **2....Dh4!** volgen met dubbelaanval op Pc4 en op veld f2. Na **3...Df2+** kan zwart dan met **4...DxPe2** materiaal winnen.

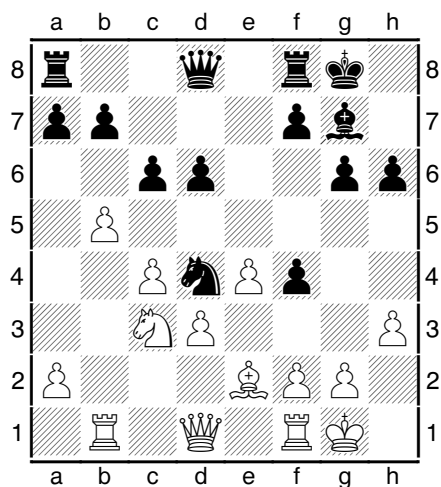
Waarom niet ?

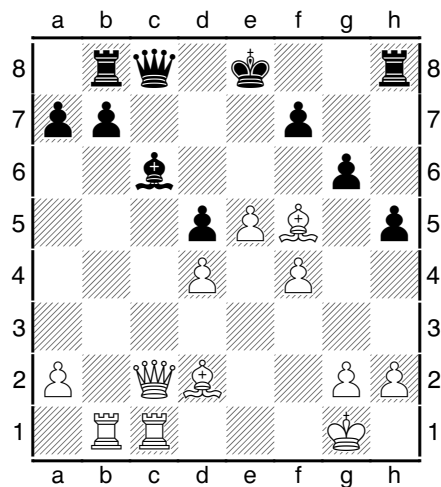
Waarom is 1.Txg5 slecht ? ⁷

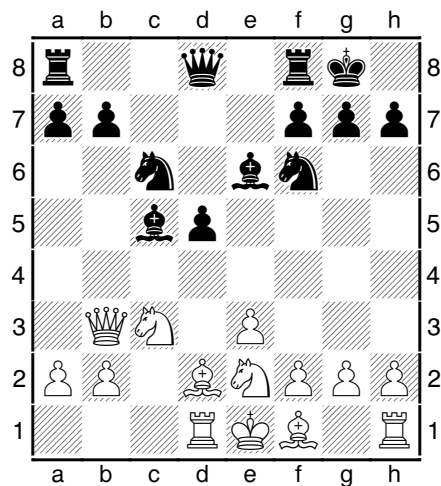
Waarom is 1.c3 slecht ? ⁸

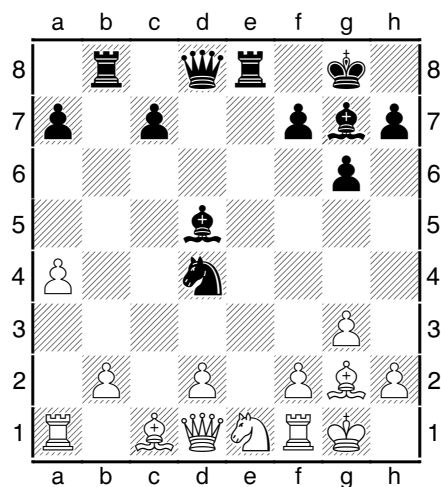
Waarom is 1.Lf3 slecht ? ⁹

Waarom is 1...DxLf5 slecht ? ¹⁰

Waarom is 1.Dxb7 slecht ? ¹¹

Waar om is 1.f3 slecht ? ¹²

7 1...TxPf2! 2.KxTf2 Df4+ en 3...DxTg5

8 1...TxPd4 2.cxTd4 DxTe1+ en stukwinst

9 1...PxLf3+ 2.DxPf3 LxPc3 en stukwinst.

10 2.DxDf5 gxDf5 3.TxLc6 en stukwinst.

11 1...Pb4! dreigt 2...Pc2# en 2...Tb8!!

12 Wegens 1...Lb3! en dameverlies.